

Boudewijn DE LEEUW en Ada DEPREZ, *De Vlaamsche Wacht 1878-1886*,
Gent, Cultureel Documentatiecentrum Rijksuniversiteit 1988, 264 blz., 450 fr.

De Gentenaar Frans De Potter (1834-1904) is nog alleen bekend bij de beoefenaars van lokale geschiedenis. Hij schreef heel uitvoerige geschiedenissen van

Gent, Aalst, Kortrijk en van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen, samen meer dan vijftig boeken. Tweemaal werden meer algemene studies van hem bekroond en uitgegeven door de *Académie Royale de Belgique*. Zijn werk droeg soms de sporen van veelschrijverij, maar getuigde toch zowel van scherp inzicht als van een enorme werkkraft. In zijn geheel vormt het een monumentaal oeuvre dat na een eeuw nog waardevol is en waarvan veel wordt heruitgegeven.

De Potter behoorde ook tot de initiatiefnemers van de oprichting van het Davidsfonds in 1875. In 1878 werd hij er secretaris van, en als een middel om de afdelingen te stimuleren stichtte hij een zondagsblad *De Vlaamsche Wacht, veertiendaagsch tijdschrift voor Nederlandsche letteren, kunst, wetenschap en bibliographie*. Letterkunde en geschiedenis vormden aanvankelijk de hoofdbrok, die werd aangevuld met Davidsfondsnieuw, taalkunde, beeldende kunsten, onderwijs en Vlaamse strijd. Opmerkelijk voor die tijd was dat er in het katholieke blad geen stelselmatig antiliberalisme aan bod kwam, noch aanvallen op liberale flaminganten. Het was nochtans de periode van de schoolstrijd, en De Potter zelf werd al op 3 november 1878 door de kersverse liberale regering ontslagen als adjunct-conservator van het rijksarchief te Gent, zonder opgave van redenen. Met de jaren steeg de flamingantische strijdbaarheid van het blad, parallel met de opleving van de Vlaamse Beweging vanaf 1882. Zoals het Davidsfonds propageerde *De Vlaamsche Wacht* de samenwerking van katholieke en liberale vlaamsgezinden op het politieke vlak, en zelfs bij belangrijke culturele manifestaties. Mettertijd ging het blad op literair en historisch gebied aan bloedarmoede lijden, zodat flamingantisme en Davidsfonds de hoofdthema's werden. In 1886 staakte de 52-jarige De Potter zijn periodiek „wegens zijn slechte gezondheidstoestand”; hij was toen pas benoemd tot bestendig secretaris van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde. Zeker is dat de gezondheid van het Davidsfonds erop achteruitging in de volgende jaren, toen het niet meer over dit orgaan beschikte.

Als deel 21 van de „Bibliografie van de Vlaamse Tijdschriften in de negentiende eeuw” verscheen de gebruikelijke inhoudsanalyse. Dank zij het auteurs- en het trefwoordenregister is daarmee een nieuw werkinstrument geschapen dat uitstekende diensten zal bewijzen. Bovendien werd onder de al te bescheiden titel „Inleiding” een grondige studie van 58 bladzijden gewijd aan het blad, waarin de auteurs hun exhaustieve kennis van tijdschriften en archieven konden ter nutte maken. Zoals het werk van De Potter zelf zal ook deze reeks over een eeuw nog gebruikt worden.

Lode Wils